

concept

Startdocument

voor

transitietraject Nationaal Park Weerribben-Wieden

1. Aanleiding

Op 10 september 2014 hebben Provinciale Staten van Overijssel besloten om vanaf 1 januari 2015 niet langer structureel inhoudelijk en financieel te participeren in het Nationaal Park Weerribben-Wieden (NP WW) (Statenvoorstel nr. PS/2014/660, d.d. 8 juli 2014).

De gemeente Steenwijkerland is voornemens om vanuit een regisserende rol de toekomst van het NP WW voort te zetten. De gemeente zal dit doen in samenwerking met haar gebiedspartners. Hierbij constateert de gemeente dat het transitietraject, zoals in het PS besluit wordt benoemd, nog niet is afgerond. Met name het gebiedsproces nog moet worden doorlopen en er ontbreekt een plan voor een bedrijfsmodel en bedrijfsplan. De gemeente zet dan ook in op een voortzetting van het transitieproces (2^e fase) waarin gebiedspartners een belangrijke rol krijgen. Dat proces moet leiden tot een NP WW nieuwe stijl.

2. Startdocument

In voorliggend startdocument wordt beschreven met welk beoogde traject invulling zal worden gegeven aan de 2e transitiefase. Hierin leggen we de ambitie, aanpak en organisatie vast en zoeken we draagvlak bij de gebiedspartijen die de NP WW nieuwe stijl moeten dragen. Op basis van dit startdocument kan met de gebiedspartners in een plan van aanpak concrete invulling worden gegeven aan dit traject.

3. Beleidsmatige kaders

3.1. Algemeen

Voor de gemeente Steenwijkerland is een sterk en herkenbaar NP WW belangrijk vanwege de betekenis voor de vrijetijdseconomie. Deze sector is voor de gemeente Steenwijkerland van wezenlijk belang. Landelijk gezien is de vrijetijdseconomie verantwoordelijke voor 4% van het aantal banen. Voor de gemeente Steenwijkerland ligt dat op het driedubbele (13%). Het NP WW speelt een belangrijke rol in de aantrekkingskracht als toeristische regio. Het op een goede en verantwoorde manier invulling geven aan de belevingswaarde van het gebied zal een opgave zijn voor het NP WW. Bij beleving gaat het om aspecten zoals de vrijetijdseconomie, promotie, voorlichting en communicatie en educatie. In het komende transitietraject zal hieraan met de gebiedspartners invulling moeten worden gegeven.

3.2. Provincie

De Provincie Overijssel van mening is dat er door het NP WW teveel op haar wordt geleund, en door zich nu (tijdelijk) terug te trekken zal het gebied zélf haar ambitie moeten tonen en borgen.

De Provincie Staten van Overijssel leunen in haar besluitvorming op het door haar externe adviseur, dhr. Sporre, geïntroduceerde tredenmodel. Hierin wordt onderscheid gemaakt in organisatiegraad in een tredenmodel, waarbij 4 de hoogste organisatievorm is (parkschap, coöperatie). Het PS besluit geeft tevens aan dat het tredenmodel als toetsingskader wordt ingezet om te zijner tijd mogelijk te participeren in een organisatievorm die minimaal trede 3 ambieert. Toetsing vindt plaats nadat trede 1 en 2 voldoende zijn geborgd.

De provincie Overijssel kiest met dit besluit voor een koers die duidelijk afwijkt van de overige provincies waarin nationale parken zijn gelegen. Provinciale Staten zijn overigens wel van mening dat het NP WW zondermeer een te koesteren gebied is. Op projectniveau zal de provincie daarom blijven investeren in het gebied.

De natuuropgave in het gebied voor beheer en onderhoud wordt door de Provincie geborgd door sturing via de SNL budgetten¹. Hoe de provincie het natuurbeheer in het gebied wil afstemmen op de andere posities en belangen is niet bekend.

Bij het besluit van PS is eenmalig een bedrag van €200.000 beschikbaar stelt aan gemeente Steenwijkerland voor het verdere transitietraject. De provincie zal daarbij per 1-1-2015 de secretariaatsrol van het NP staken.

Ten aanzien van de natuureducatie taken heeft de Provincie Overijssel voor 2015 het jaarlijkse budget aanvullend ter beschikking gesteld. Dit betreft overigens alléén het budget van € 45.000,- activiteitengeld. De bijdrage voor personele kosten van € 25.000,- die jaarlijks vanuit het NP-bestedingsplan werd gefinancierd, wordt niet door de provincie betaald.

3.3. Gemeente

De gemeente ziet in de overdracht van de regie dé kans om het transitietraject samen met het gebied succesvol verder vorm te geven.

Citaat Collegeprogramma:

“Wij zetten in op het Nationaal Park, waarbij we een trekkersrol op ons nemen. Wij nemen de verantwoordelijkheid op ons om de verdere transitie van het Nationaal Park vormt te geven en uit te werken. We nemen hierbij de tijd en de ruimte en werken dit uit met alle partners in onderlinge

---

¹ De Subsidieregeling Natuur en Landschap is de regeling die voor iedere natuurbeheerder in Nederland via een per natuurdoeltypes specifiek normbedrag de financiering van het natuurbeheer regelt. Provincies zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de SNL regeling.

afstemming met de omliggende gemeenten. We zullen ons hierbij nadrukkelijk nader oriënteren op de financieringsvormen van het Nationaal Park.”

In de begroting is hiervoor vanaf 2015 structureel een aanvullend budget (€ 40.000,-). Vanuit de bestaande beleidsproducten kan hierop aanvullende financiering plaatsvinden.

3.4. Terrein Beherende Organisaties (TBO's)

De TBO's Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten erkennen het onderscheid in natuurbeheer en natuurbeleving en respecteren de aanpak van de provincie dat de natuurbeheerstaken sectoraal en rechtstreeks door de provincie en TBO's wordt afgestemd. In hun toekomststrategie zien zij zichzelf als natuurlijke partners in het transitietraject en in de NP WW nieuwe stijl.

3.5. Rijk

Het Rijk heroriënteert zich momenteel op haar eigen verantwoordelijkheid met betrekking tot nationale parken. Het instellen, opheffen en (her)begrenzen van een Nationaal park blijft in ieder geval een Rijkstaak. Dit zal ook vastgelegd worden in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Het Rijk lijkt te willen aansturen op minder, maar grotere Nationaal Parken. Vanuit de Tweede Kamer zijn daarbij voorstellen gedaan om op landelijk niveau herziene kwaliteitseisen te formuleren voor de NP's. Op basis daarvan kunnen -als een daartoe strekkend amendement een meerderheid in de Tweede Kamer krijgt- extra middelen aan de gezamenlijke NP's worden toegekend.

Hier ligt ook een relatie met de Maatschappelijke Uitvoeringsagenda die door het Rijk aan de Rijksnatuurvisie 2014 "Natuurlijk Verder" en de rondetafelconferentie die de Staatsecretaris in het voorjaar van 2015 over de toekomst van de nationale parken zal organiseren. E.e.a. is aan de orde geweest bij de begrotingsbehandeling natuur en landbouw van het ministerie van Economische Zaken. In een oriënterend gesprek op 12 november 2014 met het ministerie van Economische Zaken is de bijzondere bestuurlijke verantwoordelijkheid van de gemeente Steenwijkerland bij de aansturing van het Nationaal Park Weerribben-Wieden vanaf 2015 aan de orde geweest. In samenspraak met het ministerie wordt gezien of er op de Natuurtop op 5 februari 2015 aandacht aan die specifieke situatie geschonken kan worden. Daarnaast wordt gezien of de positie van het Nationaal Park Weerribben-Wieden als regionaal netwerk in het Kennis Programma Duurzaam Door 2015 versterkt kan worden.

3.6. Europa

Ontwikkelen van ruraal gebied met een duidelijke ambitie en uitvoeringsagenda biedt op Europees niveau kansen om aanspraak te maken op ondersteuning. Hierin ligt bovendien een sterke en synergetische overlap met Leader 3. De inhoudelijke taakstelling van onze Leader 3 regio moet nog worden vastgesteld, maar de ambities en uitvoeringsagenda van een toekomstig NPWW kan hierin

goede handvatten bieden. Daarnaast zal nadrukkelijk kunnen worden gezien op welke wijze het NPWW kan aanhaken bij diverse Europese programma's (Comenius, Interreg, Life) in samenwerking met partners uit het Europarc Federation (= de koepelorganisatie van nationale parken in Europa) netwerk.

3.7. Weststellingwerf/ provincie Fryslan

Gemeente Weststellingwerf en de Provincie Fyslan hebben nadrukkelijk de wens uitgesproken dat het in hun gebied liggende 'Rotttige Meenthe' onderdeel wordt van het NP WW. De TBO in dit gebied is Staatsbosbeheer.

In een bestuurlijk overleg tussen de beide provincies, waarbij de gemeenten aanwezig waren is afgesproken dat de provincie Overijssel instemt met aansluiting van het natuurgebied de Rotttige Meenthe met het NPWW. Uitbreiding van een NP is een rijksoverheidsbeslissing op basis van advies van de provincie. Over het moment waarop de aansluiting plaats zal vinden is geen bestuurlijk besluit genomen. Verwacht mag worden dat wanneer gebiedspartijen pleiten voor aansluiting van RM, dat de beide provincies hierover een positief advies afgeven aan het Rijk. Op grond van die verwachting wordt de gemeente Weststellingwerf nu al direct bij het transitieproces betrokken.

3.8. Waterschap Reest en Wieden.

Het Waterschap heeft tot nu toe een bescheiden opstelling gekozen op dit thema. Gerekend naar haar eigen agenda en ambities (integrale wateropgaven, gebiedsparticipatie) heeft zij belangen bij het voortzetten van het NP.

4. Doelstelling

Afgeleid van het tredenmodel zal NP WW nieuwe stijl pas van toegevoegde waarde zijn wanneer het ambitieniveau minimaal 'trede 3' betreft. Dit niveau lijkt echter niet voldoende onderscheidend om daadwerkelijk een verschil te maken, en biedt bovendien onvoldoende inspirerend perspectief om naar toe te werken.

De provincie vertaalt 'trede op de volgende manier:

- de lokale ambitie wordt bestuurlijk gedragen (gemeenteraden, landelijke besturen van terreinbeheerders) en blijken uit het gevoerde beleid
- terreinbeheerders Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer werken aantoonbaar samen in het promoten van het merk Nationaal park (publieksuitingen, bebording, bezoekerscentra, educatie, publieksbegeleiding) er is aantoonbaar draagvlak bij inwoners en hun vertegenwoordiging in gemeenteraden

- er zijn aantoonbare initiatieven van ondernemers door middel van samenwerking en cross-overs bij te dragen aan het merk Nationaal park
- er is zicht op klanten- en bezoekersstromen, gegevens zijn gekoppeld aan jaarlijks targets
- een gecombineerde aanpak van gemeenten, terreinbeheerders en bedrijfsleven in een gezamenlijke marketingstrategie waarin het merk 'Nationaal park' centraal staat, er bestaan aantrekkelijke combinaties van verschillende producten en activiteiten.

Voor het bereiken van trede 4 dient ook nog aan de volgende voorwaarden te worden voldaan:

- overheid, terreinbeheerders en bedrijfsleven verplichten zich aan elkaar om een gezamenlijk opgesteld (economisch uitvoerbaar) ondernemingsplan ten uitvoer te brengen
- de deelnemende partijen functioneren op dit onderwerp onder het bestuurlijke dak van een eigen organisatie (stichting, gebiedscoöperatie, "schap"constructie)

Voor een transitietraject dat met gebiedspartners moet leiden tot een NP WW nieuwe stijl, zou op zich geen andere doelstelling hoeven worden geformuleerd dan het doorlopen van het gebiedstraject met de relevante partners binnen een bepaalde periode en budget. De keuze is vervolgens of binnen dit traject het ambitieniveau moet worden bepaald of dat dit ambitieniveau als vooraf vastgesteld vertrekpunt moet worden genomen.

Gelet op de voorverkenning en de bestaande gebiedskennis is een goede inschatting te maken van de ambities van de gebiedspartners. Om slagvaardig het traject te kunnen doorlopen is het traject het meest gediend als vooraf het beoogde ambitieniveau wordt vastgelegd en er een visie is op de aanpak.

Gezien de potentie van het gebied en de ambitie die de partners nastreven wordt door de gemeente Steenwijkerland uitgegaan van de ambitie om het focuspunt van het transitieresultaat te richten op 'trede 4'. Overigens zal in dit transitietraject de vrijheid en eigen verantwoordelijkheid worden genomen om zelf invulling te geven aan de criteria die bij dit hoge ambitieniveau horen.

5. Aanpak

5.1. Programmatische aanpak

De voorziene opgaves die in het transitietraject in beeld gebracht moeten worden zijn vanuit verschillende managementoverwegingen het beste samen te brengen in een programmatische aanpak. Het programma heeft tot doel het transitieproces tot een goed einde te brengen en is geslaagd op het moment dat er een goed functionerend, gebiedsgedragen duurzame NP WW nieuwe stijl voldoende is geborgd.

5.2. Stuurgroep

Het transitieproces is een eigenstandig proces van een aantal gebiedspartners die samenwerken in een programmastructuur met een besluitvormend stuurgroep. Let wel: nadrukkelijk moet onderscheid worden gemaakt tussen de werkstructuur van het onderhavige transitietraject en het

uiteindelijk te realiseren organisatiemodel. De vormgeving van het toekomstige organisatiemodel voor het NP WW nieuwe stijl is onderwerp van dit transitietraject en kan mogelijk anders worden ingevuld.

5.3. Kernpartners binnen de Stuurgroep

Om de slagvaardigheid in sturing zo groot mogelijk te laten zijn zal een aantal sturende gebiedspartners deelnemen aan de Stuurgroep. Stuurgroepleden kenmerken zich als volgt:

- zij vertegenwoordigen vanuit een eigen onafhankelijke positie een groot belang dat gerelateerd is de centrale doelstelling van het nieuwe NP: de gebiedsbeleving (toerisme, marketing en communicatie, educatie, onderzoek, sociaal-economisch veld)
- ze committeren zich aan een inspanningsverplichting om de gezamenlijk ambitie (focuspunt = trede 4) te willen realiseren.
- ze werken actief mee aan het verwerven van draagvlak in het gebied in en het bijzonder bij de eigen achterban, om de doelen te realiseren

De volgende beoogde kernpartners maken deel uit van de Stuurgroep:

- Gemeente Steenwijkerland (1 lid + voorzitter)
- Natuurmonumenten (1 lid)
- Staatsbosbeheer (1 lid)
- Vertegenwoordigers van de toeristische sector (2 leden)
- Waterschap Reest en Wieden (optie)

De bestuurders van deze gebiedspartners vormen samen de Stuurgroep die het programma aanstuurt.

De gemeente Steenwijkerland heeft hierin een tweeledige verantwoordelijkheid. Enerzijds heeft zij de bestuurlijke verantwoordelijkheid als gemeente en anderzijds de taak het proces te faciliteren. Wethouder Wagteveld (Recreatie en Toerisme) heeft als inhoudelijk verantwoordelijk portefeuillehouder de bestuurlijke verantwoordelijkheid en draagt namens de gemeente zorg voor de inhoudelijke inbreng in de Stuurgroep. Burgemeester mevrouw van der Tas zal verantwoordelijk zijn voor het proces en vervult de rol van voorzitter van de Stuurgroep.

5.4. Convenant als vertrekpunt

De Stuurgroepleden ondertekenen een samenwerkingsconvenant als vertrekpunt voor hun gezamenlijke missie om te komen tot een NP WW nieuwe stijl. Het convenant is als bijlage 3 bij dit Startdocument gevoegd.

5.5. Werkgroepen: projectmatige aanpak

De inhoudelijke gebiedsopgaves voor het nieuwe Nationaal park worden uitgewerkt binnen een aantal thematische werkgroepen. De volgende werkgroepen worden geformeerd:

- werkgroep **bedrijfsvoering**: werkt voorstellen uit op de thema's organisatiestructuur, financiën, opzet ontwikkelbedrijf, beheertaken, monitoring, onderzoek, organisatorische samenwerkingsstructuur
- werkgroep **begrenzing**: werkt voorstellen uit voor het bepalen van het werkingsgebied van het NP. Dit zal niet alleen gaan over fysieke begrenzing, maar ook over de werkingsfeer van het NP. Aan deze werkgroep zal ook de gemeente Weststellingwerf deelnemen. Dit gezien de intentie om op korte termijn te komen tot uitbreiding van het Nationaal Park Weerribben-Wieden met het naastgelegen natuurgebied de Rottige Meente in de gemeente Weststellingwerf.
- werkgroep **gebiedsbeheer**: hierin worden voorstellen voorbereid over de rol van het NP in thema's als ruimtelijke kwaliteit, landbouw, EHS, waterbeheer, natuurbeheer, rietlandbeheer
- werkgroep **communicatie & marketing**: werkt voorstellen uit voor de inhoudelijke en organisatorische aspecten van merkontwikkeling, merkversterking, promotie en marketing, ambassadeurschap, e.d.
- werkgroep **participatie**: hierin worden voorstellen uitgewerkt over thema's als lokale samenwerking, bewonersparticipatie, leefbaarheid, inzet vrijwilligers, samenwerking met IGSD, educatie e.d.

Elke werkgroep heeft een projectleider die geleverd wordt door de organisatie van één van de kernpartners. De projectleider is voorzitter van de werkgroep. De leden van de werkgroepen worden gerekruteerd uit allerlei gebiedspartijen en zo nodig materie-deskundigen. Externe adviseurs kunnen zo nodig worden betrokken, maar hebben geen dragende rol. Elke werkgroep heeft binnen de Stuurgroep een aanspreekpunt bij één van de Stuurgroepleden.

5.6. Programmamanagement

De coördinatie van het gehele programma wordt verzorgd door een programmamanager. De gemeente Steenwijkerland levert deze. De programmamanager is tevens secretaris van de Stuurgroep.

5.7. Kernteam

De programmamanager vormt samen met de projectleiders van de werkgroepen het kernteam. In het kernteam komen alle deelprocessen samen en worden de voorstellen voor de Stuurgroep voorbereid.

Zie ook organogram in de bijlage.

5.8. Secundaire partners

Naast de kernpartners binnen de Stuurgroep, worden in het proces ook andere regionale partners betrokken die belangenvertegenwoordigers zijn of die verantwoordelijk zijn voor uitvoerende taken. Te denken valt aan WaterReijk Marketing/Marketing Oost (uitvoering toeristische promotie), IVN (uitvoering educatie), LTO, rietsnijdersverenigingen, en verenigingen van plaatselijke belangen, huidige secretaris NP WW en de buurgemeenten, Weststellingwerf, Zwartewaterland en Staphorst.

Deze partijen zullen door de Stuurgroep worden uitgenodigd om hun bijdragen te leveren. Dit zal in het transitietraject vooral binnen de werkgroepen ingevuld worden.

5.9. Klankbordgroep / informatiebijeenkomsten

Naast de werkorganisatie met Stuurgroep en werkgroepen zullen er ook, afhankelijk van de behoefte, klankbordgroepen en informatiebijeenkomsten georganiseerd worden om de plannen en de voortgang daarin te presenteren. Daarbij zal nadrukkelijk gebruik gemaakt worden van de kennis en expertise van de voormalige stuurgroep toeristische ontwikkeling Steenwijkerland en het voormalige overlegorgaan Nationaal Park Weerribben-Wieden.

6. Planning en proces

Op 1 januari 2015 staakt de provincie Overijssel haar actieve rol en is de gemeente Steenwijkerland definitief aan zet om het transitietraject samen met haar partners tot een goed einde te brengen.

Afhankelijk van de besluitvorming binnen de gelederen van de partners zal rondom dit moment de convenantondertekening plaatsvinden, waarna de stuurgroep aan de slag kan. In haar eerste vergadering zal zij zich richten op de verdere aanpak, waarbij expliciet de planning en formulering van de werkopdrachten aan de 5 werkgroepen aan de orde zullen komen.

7. Interimperiode “De winkel blijft open”

Tijdens het transitietraject zal een aantal bestaande basistaken op bescheiden schaal worden voortgezet, om in ieder geval te borgen dat ‘het merk Nationaal Park’ haar kwaliteit behoudt. Daarnaast zal de natuureducatie voortgezet worden. De bestuurlijke verantwoordelijkheid wordt ondergebracht bij de stuurgroep. Het secretariaat wordt ingevuld door de gemeente Steenwijkerland.

Ook is er de intentie om een aantal specifieke elementen van het in 2014 afgelopen programma Rietimpuls 2011-2014 in 2015 in te bedden in het Nationaal Park. Het gaat daarbij met name om voorzetting van ondersteuning van de branchevertegenwoordiger particulier rietlandbeheer. De toekomstverkenning van dit project voor de periode na 2015 zal in het transitietraject nader worden uitgewerkt. Voor een financiële bijdrage vanuit het nationaal park is het randvoorwaardelijk dat ook de sector zélf een financiële bijdrage levert.

De nationale parken werken met elkaar samen via het Samenwerkingsverband Nationale Parken (SNP). Via het SNP vindt kennisdeling en –vergroting plaats op diverse onderwerpen zoals marketing en verdienmodellen. Voortzetting van deelname aan het SNP is wenselijk.

Ook zullen potentiële projecten die - al of niet onder de paraplu van het Nationale Park, maar in ieder geval wel vanuit het gebied- bijdragen aan de doelstellingen van het NP moeten worden voortgezet en ontwikkeld. Het faciliteren van dergelijke projecten is uiteindelijk een van de

belangrijkste doelen van een nieuw Nationaal Park. Door hier ook in 2015 op in te zetten versterkt dit de ontwikkeling van een robuust NP WW nieuwe stijl.

8. Communicatie

Er is veel belangstelling rondom onderhavig transitietraject. In het gebied leven veel vragen. Het huidige Overlegorgaan vraagt om duidelijkheid. Ook vanuit de 'buitenwacht' is er belangstelling op welke wijze de transitie wordt uitgevoerd. Om in deze belangstelling tegemoet te komen wordt ingezet op een snelle besluitvorming rondom deze aanpak. In ieder geval zal een toelichting op de aanpak worden gegeven op de bijeenkomst van het Overlegorgaan van het Nationale Park op 10 december a.s.

9. Financiën

De kosten voor het transitietraject bestaan uit uren voor alle betrokkenen en concrete 'out of pocket-kosten'. Uitgangspunt is dat alle organisaties en personen die deelnemen aan het transitietraject de eigen uren voor eigen rekening nemen. Voor de 'out of pocket' kosten moet een budget worden gecreëerd.

De 'out of pocket'-kosten kunnen worden onderscheiden in kosten voor het transitietraject en kosten voor het 'open houden van de winkel'.

Out of pocketkosten in 2015:

- inhuur externe ad hoc-adviezen:	€ 20.000
- communicatie over transitietraject (website, nieuwsbrieven)	- 20.000
- projectkosten (bijeenkomsten e.d.)	- 20.000
- winkel open houden:	
* educatie:	- 25.000
* rietlandbeheer ² :	- 15.000
* bijdrage SNP	<u>2.500</u>
	- 42.500
- diverse kosten, onvoorzien:	<u>- 17.500</u>
totaal:	€ 120.000

Voorstel voor financiering van out of pocket kosten 2015:

- bijdrage kerngroepleden	€ 60.000
- uit provinciaal budget (provinciale bijdrage van € 200.000):	<u>- 60.000</u>
totaal:	€ 120.000

² Dit bedrag komt uitsluitend beschikbaar onder de randvoorwaarde dat de sector zelf ook bijdraagt

De gemeente Steenwijkerland draagt in 2015 extra bij door, naast de gegarandeerde inzet in de projectgroepen, aanvullend 2 f.t.e. inzet te leveren voor het faciliteren van het transitietraject via het invullen van het programmamanagement, ondersteuning, communicatie e.d.

10. Onderzoeksrapporten

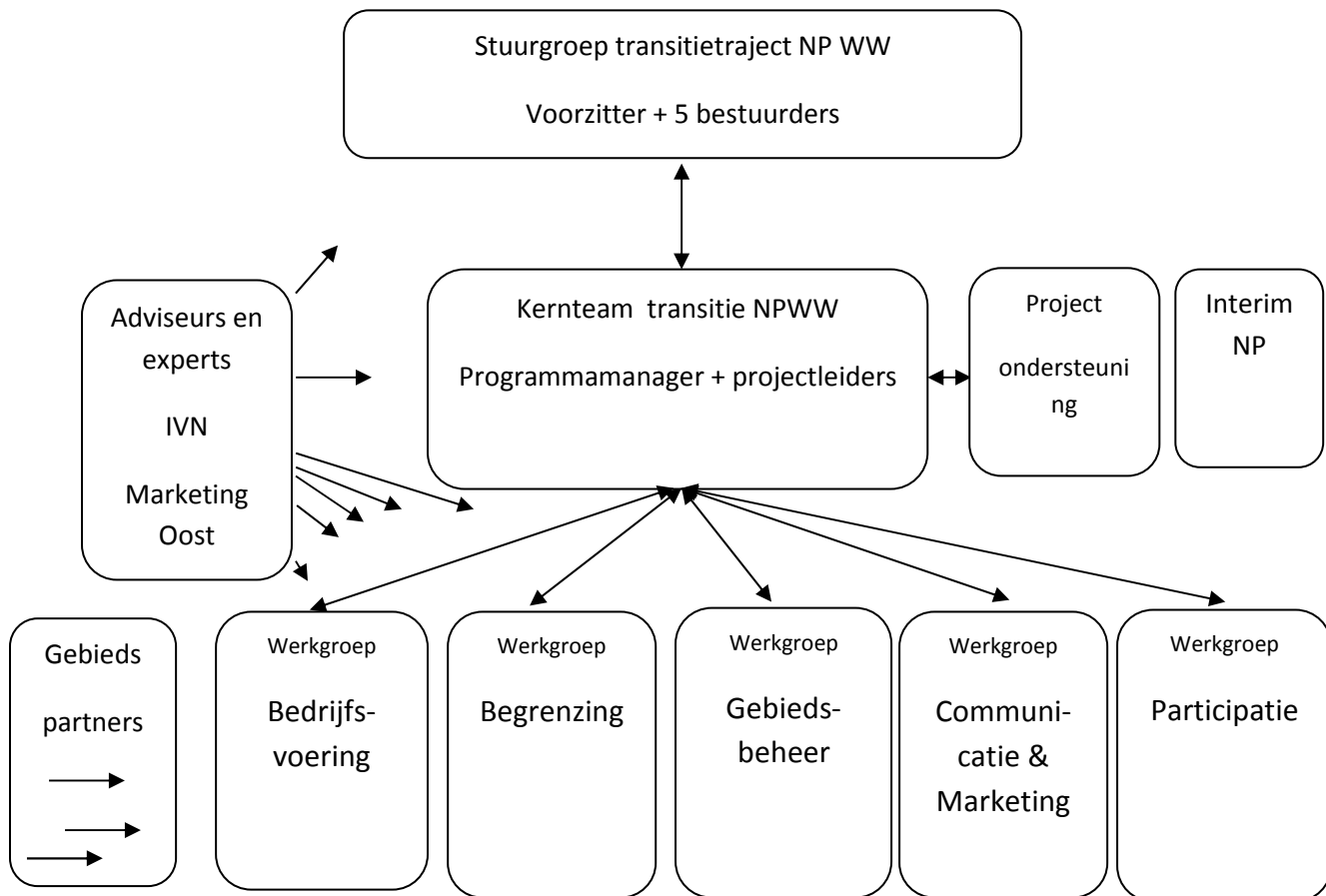
We beginnen het transitietraject 2^e fase niet bij nul. Diverse visie- en studierapporten hebben hun licht laten schijnen op de potenties en kansen voor een NP WW nieuwe stijl. In de bijlage is een overzicht opgenomen met de meest relevante onderzoeksrapporten.

Bijlage 1 Lijst onderzoeksrapporten

- Provincie Overijssel, Nationale parken Weerribben Wieden en Sallandse Heuvelrug, Twijnstra en Gudde (augustus 2013)
- Transitie Nationale parken: advies aan Gedeputeerde Staten van Overijssel, G.L. Sporre en J. Hadders (27 juni 2014)
- Natuurlijk Verder, Rijksnatuurvisie 2014, Ministerie van Economische zaken, (april 2014)
- Kop en Munt, T. Bade et al (2008)
- Visitormanagementplan Nationaal park Weerribben Wieden, Altenburg & Wymenga i.s.m. Kenniscentrum Recreatie (2009)
- Beheer- en ontwikkelingsplan NP Weerribben Wieden 2011-2015, Overlegorgaan, (2010)
- Nationaal park Weerribben Wieden Op eigen benen?, A. Moens, (juli 2012)
- Nationaal park Weerribben Wieden, Strategische ontwikkelingsvisie 2013..., ZKA Consultants, (aug 2012)
- Rapportage over de organisatie, werkwijze en het functioneren van Overlegorganen van Nationale Parken Pro Facto Groningen, september 2009
- Gemeenschappelijke regeling Parkschap Nationaal Park De Biesbosch, Dordrecht 2011
- Nationale Parken en Nationale Landschappen, samen investeren in de toekomst, Samenwerkingsverband Nationale Parken, Servicenet Nationale Parken, Nationaal Groenfonds, 13 juni 2012 ☐ Radio Kootwijk
- Gebiedsmarketing en financieringsmodellen in de Nationale Parken en Landschappen
Samenwerkingsverband Nationale Parken, Servicenet Nationale Parken Verslag studieochtend – 19 juni 2014, Kasteel Groeneveld
- Werken aan sterke merken, Werkbijeenkomst marketing Nationale Parken en Nationale Landschappen, Samenwerkingsverband Nationale Parken, Servicenet Nationale Parken en Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC), december 2013
- Werken aan sterke merken, Vervolgbijeenkomst marketing Nationale Parken en Nationale Landschappen Samenwerkingsverband Nationale Parken, Servicenet Nationale Parken en Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC), november 2014
- Versterken en veraangemen, de gastvrijheidseconomie op haar waarde beoordeeld, Gastvrij Nederland, Nationale Raad Toerisme Recreatie en Vrije Tijd, April 2011

BIJLAGE 2

Organogram

Bijlage 2. Concept Convenant voor de transitie van het Nationaal park Weerribben Wieden 2014-2015

Partijen:

- het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Steenwijkerland, in deze vertegenwoordigd door wethouder J. Wagteveld;
- Vereniging Natuurmonumenten, in deze vertegenwoordigd door....
- Staatsbosbeheer, in deze vertegenwoordigd door....
- ...-ondernemers....., vertegenwoordigers van de toeristische sector,.....
- (Waterschap Reest en Wieden, in deze vertegenwoordigd door het lid van het Dagelijks bestuur....)

Overwegende:

- dat Provinciale Staten van Overijssel op 10 september 2014 hebben besloten de provinciale verantwoordelijkheid voor het Nationaal park Weerribben Wieden te beëindigen;
- dat het college van Burgemeester en wethouders van de gemeente Steenwijkerland heeft besloten het initiatief te nemen om met gebiedspartners te zoeken naar een nieuwe opzet voor het Nationaal park;
- dat het Nationaal park belangrijk is voor de identiteit van het gebied en kansen biedt voor economische en sociale impulsen
- dat er nieuwe wegen nodig zijn om een vitaal en breed gedragen Nationaal park tot stand te brengen
- dat daarbij oude uitgangspunten en taken van het Nationaal park zullen worden getoetst op houdbaarheid naar de toekomst, maar dat dat ook gezocht zal worden naar nieuwe visies op het Nationaal park
- dat een vitaal Nationaal park in ieder geval een gezonde financiële basis dient te hebben

Spreken af dat:

- zij samen in een transitietraject zullen werken aan een nieuwe opzet van het Nationaal park;
- zij daarbij alle mogelijke onderwerpen zoals begrenzing, taken, organisatiestructuur, naamgeving, financiering en andere relevant geachte thema's zullen onderzoeken op de meest wenselijke en haalbare vorm
- zij daarvoor de periode tot 1 januari 2016 willen benutten
- zij daartoe samenwerken binnen Stuurgroep transitie Nationaal park Weerribben Wieden, onder voorzitterschap van de burgemeester van Steenwijkerland, mevrouw M.A.J. van der Tas;
- zij zich maximaal zullen inspannen om hun organisatie en achterban mee te nemen in te voorstellen die door de Stuurgroep worden ontwikkeld;
- zij zich zullen inzetten om hierbij ook de dialoog aan te gaan met het gebied en alle belanghebbenden partijen;
- zij naar vermogen, om niet, personele capaciteit beschikbaar stellen om bij te dragen aan de uitwerking van de transitieopgaven zoals afgesproken binnen de Stuurgroep.

Januari 2015,

Handtekeningen.

BIJLAGE 3

Ontstaan Nationale Parken in Nederland, (formele) verantwoordelijkheden van partijen en toekomst van de nationale parken

In 1948 werd de International Union for the Conservation of Nature (IUCN) opgericht. De Rijksoverheid werd kort daarna lid. In 1969 werd een resolutie aangenomen op grond waarvan de Nederlandse Rijksoverheid zich verplichtte om een stelsel van nationale parken in te stellen. Dit werd in 1976 vertaald in de Nota Nationale Parken (één van de drie “groene nota’s”). Als uitvloeisel van de Nota Nationale Parken werd de Voorlopige Commissie Nationale Parken ingesteld die de minister dan wel staatssecretaris adviseerde over de totstandkoming van dit stelsel. In 1986 resulteerde dat in de instelling van het Nationaal Park in oprichting De Weerribben. Na vaststelling van het beheer- en inrichtingsplan werd in 1992 het Nationaal Park Weerribben definitief ingesteld. Op grond van de “Regeling aanwijzing nationale parken” wordt het overlegorgaan ingesteld, wordt een onafhankelijke voorzitter benoemd, wordt het beheer- en inrichtingsplan inclusief een bestedingenplan vastgesteld en wordt naam en begrenzing van het nationaal park vastgesteld door de minister dan wel staatssecretaris.

In 1996 worden als gevolg van de Decentralisatie Impuls 1996 de verantwoordelijkheden voor de nationale parken deels overgeheveld naar de respectievelijke provincies. Het secretariaat van het nationaal park wordt vanaf 1996 door de provincie gevoerd en een gelabeld budget voor het nationaal park wordt door het Rijk aan de betreffende provincie beschikbaar gesteld.

In 2004 start op voordracht van het overlegorgaan Nationaal Park De Weerribben een discussie om te komen tot één Nationaal Park Weerribben-Wieden. Door bezuinigingen bij het Rijk wordt de besluitvorming hierover vertraagd, maar desalniettemin wordt in 2009 het Nationaal Park Weerribben-Wieden definitief ingesteld, inclusief een beheer- en inrichtingsplan (formeel vastgesteld door de provincie, een inmiddels aangepaste “Regeling aanwijzing nationale parken” regelt dat aanwijzing en begrenzing nog steeds een verantwoordelijkheid van het Rijk is, maar het vaststellen van een beheer- en inrichtingsplan is een provinciale verantwoordelijkheid).

In september 2011 wordt de Decentralisatie Impuls Natuur overeengekomen tussen Rijk en IPO. In dit document worden de nationale parken aangemerkt als “vervallen Rijkstaak”, maar het document regelt niet of er een nieuwe verantwoordelijke is voor de nationale parken en zo ja, wie dat dan is. Overigens houdt het Rijk (met name vanwege de in 1969 aangenomen IUCN resolutie) de verantwoordelijkheid voor instellen en begrenzen van een nationaal park wel aan zich! (Regeling aanwijzing nationale parken van 8 augustus 2007, nr. TRCJZ/2007/1221, laatstelijk gewijzigd op 01-01-2013). Voor het overige heeft het Rijk vanaf 01-01-2013 geen verantwoordelijkheid meer voor het stelsel van nationale parken. De verschillende provincies gaan vanaf dat moment ieder op een eigen wijze om met de nationale parken, het Samenwerkingsverband Nationale Parken (SNP) vormt vanaf dat moment het enige bindende element tussen de nationale parken (kennisuitwisseling, kennisbank, gezamenlijke huisstijl etc). De provincie Overijssel kiest als enige provincie in Nederland voor om niet meer direct betrokken te zijn bij het nationale park.

Op 28 oktober 2014 is bij de behandeling van de Rijksbegroting Natuur een motie ingediend door de PvdA en D’66. In een eerste reactie heeft Staatssecretaris Sharon Dijksma (EZ, PvdA) aangegeven het voorstel van PvdA en D66 om de herkenbaarheid en uitstraling van de nationale parken te vergroten, te ondersteunen. Daarnaast zal in november 2014 een amendement worden ingediend. Dit amendement beoogt middelen vrij te maken voor het opzetten en implementeren van een nieuwe standaard voor nationale parken, met naast iconische natuurwaarde een sterk merk, een aantrekkingsfunctie voor (internationaal) toerisme, mogelijkheden voor educatie, recreatie en economische ontwikkeling.